DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 18 juni 1998 *

I mål C-208/97,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Francisco de Sousa Fialho, rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

sökande,

mot

Republiken Portugal, företrädd av Luís Fernandes, chef för rättsavdelningen, utrikesministeriets avdelning för EG-frågor, och rättschefen João Lopes Fernandes, statens vattenverk, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: 1, Rua da Cova da Moura, Lissabon,

svarande,

angående en talan om fastställelse av att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 189 tredje stycket i EG-fördraget och enligt rådets direktiv 84/156/EEG av den 8 mars 1984 om gränsvärden och kvalitetsmål för kvicksilverutsläpp från andra källor än klor-alkaliindustrin (EGT L 74, s. 49; svensk specialutgåva, område 15, volym 4, s. 183), genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa ovannämnda direktiv, närmare bestämt genom att inte utarbeta de särskilda program som föreskrivs i detta direktiv samt, i andra hand, genom att inte genast underrätta kommissionen om detta,

meddelar

* Rättegångsspråk: portugisiska.

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden H. Ragnemalm samt domarna G. F. Mancini, J. L. Murray, G. Hirsch och K. M. Ioannou (referent),

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 2 april 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Europeiska gemenskapernas kommission har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 30 maj 1997, med stöd av artikel 169 i EG-fördraget väckt talan om fastställelse av att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 189 tredje stycket i EG-fördraget och enligt rådets direktiv 84/156/EEG av den 8 mars 1984 om gränsvärden och kvalitetsmål för kvicksilverutsläpp från andra källor än klor-alkaliindustrin (EGT L 74, s. 49; svensk specialutgåva, område 15, volym 4, s. 183), genom att inte inom den föreskrivna fristen

anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa ovannämnda direktiv, närmare bestämt genom att inte utarbeta de särskilda program som föreskrivs i detta direktiv samt, i andra hand, genom att inte genast underrätta kommissionen om detta.

2 Artikel 3 i direktivet anger utsläppsnormer för kvicksilverutsläpp från industrianläggningar.

3 I syfte att undvika eller eliminera kvicksilverföroreningar från andra anläggningar för vilka det inte är möjligt att fastställa eller regelbundet övervaka utsläppsnormer på grund av spridningen av källorna, föreskriver artikel 4.1 i direktivet att medlemsstaterna skall utarbeta särskilda program som avser kvicksilverutsläpp från källor som förekommer i stort antal, vilka inte är industrianläggningar och för vilka utsläppsnormerna enligt artikel 3 inte kan tillämpas i praktiken. I artikel 4.3 stadgas att de särskilda programmen skall börja tillämpas den 1 juli 1989 och att de skall tillställas kommissionen.

4 Enligt artikel 7.1 i direktivet skall medlemsstaterna inom två år efter anmälan av detta direktiv sätta i kraft de åtgärder som är nödvändiga för att följa direktivet, och de skall genast underrätta kommissionen om detta.

5 Då kommissionen inte hade underrättats om att den portugisiska regeringen påbörjat något eller några av de program som föreskrivs i direktivet, uppmanade

kommissionen i en skrivelse av den 4 december 1992 den portugisiska regeringen att inkomma med synpunkter inom två månader.

6 Eftersom kommissionen inte hade fått något meddelande om att Republiken Portugal hade utarbetat något eller några program, tillställde kommissionen den 18 juni 1993 Republiken Portugal en formell underrättelse, där denna anmodades att yttra sig inom två månader.

7 Republiken Portugal besvarade denna uppmaning genom skrivelse av den 6 januari 1994, i vilken den ansåg att skyldigheten enligt artikel 4 att utarbeta program inte var tillämplig på Republiken Portugal av det skälet att inga andra källor än klor-alkaliindustrin som förorsakade kvicksilverutsläpp hade identifierats och att det inte kunde föreligga någon skyldighet att utarbeta program enligt artikel 4 i direktivet i fall då det inte fanns några kvicksilverutsläpp eller kvicksilverföroreningar.

8 Eftersom kommissionen inte ansåg att yttrandet från Republiken Portugal var välgrundat, avgav kommissionen genom skrivelse av den 25 oktober 1995 ett motiverat yttrande, där Republiken Portugal uppmanades att inom två månader från delgivningen av det motiverade yttrandet vidta de åtgärder som var nödvändiga för att följa direktivet.

9 Med anledning av kommissionens motiverade yttrande svarade Republiken Portugal genom skrivelse av den 18 juli 1996 att den insåg nödvändigheten och det trängande behovet av att genomföra de nämnda programmen. Det hade emellertid visat sig vara särskilt svårt att tillämpa programmen på grund av problem i samband med identifieringen av olika källor som förekommer i stort antal. Republiken

Portugal tillade att den var i färd med att utvärdera såväl möjligheterna och villkoren för att ingå överenskommelser med berörda enheter (yrkesorganisationer, sjukhus, kommuner, etcetera) som de tekniska villkoren och fastställande av kriterier och regler för övervakningen av kvicksilverutsläppen från icke-industriella källor som förekommer i stort antal. Republiken Portugal anförde slutligen att den behövde en tidsfrist på tre månader för att genomföra sina projekt, och att resultaten av dessa skulle meddelas kommissionen i lämplig tid.

10 Kommissionen erhöll i anslutning till denna skrivelse inte någon information av den portugisiska regeringen som gjorde det möjligt för kommissionen att dra slutsatsen att Republiken Portugal sedermera hade uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet. Kommissionen väckte därför förevarande talan.

11 Kommissionen har påpekat att det framgår av Republiken Portugals svar på det motiverade yttrandet att denna stat inte bestrider sin skyldighet att utarbeta särskilda program enligt artikel 4 i direktivet. Kommissionen har påpekat att Republiken Portugal, trots att de föreskrivna tidsfristerna löpt ut, varken har utarbetat eller tillämpat de särskilda programmen, och att den i alla händelser inte har underrättat kommissionen om detta. Följaktligen har Republiken Portugal inte uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 189 tredje stycket i EG-fördraget och enligt direktivet.

12 Republiken Portugal har inte bestridit det påtalade fördragsbrottet. Den har emellertid hävdat att den har försökt att övervinna de svårigheter som den stötte på i samband med utarbetandet av de särskilda program avseende kvicksilverutsläpp som föreskrivs i artikel 4 i direktivet, speciellt såvitt gäller identifieringen av olika källor som förekommer i stort antal. Med anledning av detta ämnesområdes

komplicerade natur har arbetet med att åstadkomma dessa program ännu inte kunnat slutföras.

13 Av vad anförts följer att direktivet inte har införlivats inom den föreskrivna fristen.

14 Kommissionens talan skall därför anses vara välgrundad.

15 Det finns således anledning fastställa att Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet, och, närmare bestämt, genom att inte utarbeta de program som föreskrivs i direktivet.

Rättegångskostnader

16 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Portugal har tappat målet, skall denna stat ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

följande dom:

1) Republiken Portugal har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i rådets direktiv 84/156/EEG av den 8 mars 1984 om gränsvärden och kvalitetsmål för kvicksilverutsläpp från andra källor än klor-alkaliindustrin genom att inte inom den föreskrivna fristen anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv och, närmare bestämt, genom att inte utarbeta de särskilda program som föreskrivs i detta direktiv.

2) Republiken Portugal skall ersätta rättegångskostnaderna.

Ragnemalm Mancini Murray

Hirsch Ioannou

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 18 juni 1998.

R. Grass H. Ragnemalm

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen